

Vi pratar om hatprat – podcast, avsnitt 2

Intervjuare: **Unna Lehtipuu**

Gäster:

Michaela Moua, diskrimineringsombudsmannens byrå

Måns Enqvist, Polisstyrelsen

Aaro Horsma, Helsingfors Pride

I vårt andra avsnitt funderar vi på hur man kunde öka rapporteringen om hatretoriken och hjälpa de som utsätts för hatretorik.

Michaela Moua berättar att det ofta är i kollektivtrafiken som människor utsätts för trakasserier och direkt hatprat. För personer som har utsätts för trakasserier kan det därför vara ångestfyllt att använda kollektivtrafiken. Att få stöd av en utomstående betraktare är viktigt för den som utsätts för trakasserier, men ofta är situationen skrämmande också för de utomstående.

Enligt Måns Enqvist är det mycket beklagligt och säkert traumatiserande att människor har börjat fundera när och var de kan röra sig för att inte bli utsatta för trakasserier. Enligt en ny utredning om hatbrott har hatbrotten minskat en aning jämfört med förra året, men resultatet är enligt Enqvist inget att hurra över. Situationen måste följas upp under en längre tid innan man med säkerhet kan säga att hatbrotten minskar.

När det gäller hatbrott är underrapportering vanligt, och en stor del av hatbrotten anmäls inte. I statistiken syns endast de brottsmisstankar som polisen har fått kännedom om. *”Underrapporteringen är fortfarande ett problem. Detta gäller i synnerhet den typ av brott som handlar om verbal ärekränkning eller sådan hets mot folkgrupp som förekommer på nätet. På nätet är detta mycket vanligt.”*

Aaro Horsma anser att vårt samhälle ännu har en lång väg kvar att gå när det gäller att hantera detta. Man borde göra mera för att beakta skyldigheterna i diskriminerings- och jämställdhetslagen. *”Det mest oroväckande är kanske bristen på kunskap och att det inte finns verktyg och resurser för att erbjuda stöd för minoritetsgrupper och för de människor som utsätts för det här i vardagen och oftast känner sig ganska ensamma med sina erfarenheter. Det får allvarliga konsekvenser för människornas välbefinnande och för samhället”.*

År 2016 publicerade justitieministeriet en utredning som visade att cirka 20 procent av de som utsätts för trakasserier eller hatretorik inte anmäler det till någon. Enligt Moua kan det bero på att människor inte förstår att det är fråga om hatbrott och inte vet till vilka instanser de kan vända sig. För många handlar det om upprepade fall, och då kan det kännas jobbigt att göra en anmälan varje gång. Enqvist påpekar att många av de personer med invandrarbakgrund som utsätts för hatbrott kommer från en kultur där man i allmänhet inte litar på myndigheterna. Också personer som hör till en sexuell minoritet kan ha svårt att berätta om hatbrott för polisen. Enligt undersökningar har människor dessutom erfarenheter av att polisen inte har tagit dem på allvar.

Många som har utsätts för hatbrott eller hatretorik har också berättat att de är rädda för att situationen ska eskalera om de anmäler brottet till polisen. Om det dessutom är fråga om en okänd person som man har mött t.ex. i kollektivtrafiken är det ofta svårt att göra en brottsanmälan.

Enligt Enqvist har man också inom polisen diskuterat risken för att hatretoriken blir handgriplig om man inte gör något åt saken. *”I början av året hade vi en förvaltningsövergripande arbetsgrupp som begrundade detta med att ord är gärningar. Enligt arbetsgruppen kan man inte få resultat enbart genom ändringar eller*

rättelser av strafflagen eller strängare domar, utan man måste utgå från barndomen och skolorna och se till att man i politiken och hos de olika myndigheterna kan identifiera och påverka de här situationerna.”

Enligt Horsman är det mycket viktigt att gärningarna erkänns på alla nivåer i samhället, *”Så att de personer som aldrig utsätts för diskriminering i sin vardag inte lever i en idealistisk bubbla som bara gagnar dem själva”*.